

סכסוכים ומריבות - זה טוב או רע?

מערך פעילות בנושא 'האופן בו אנו תופסים קונפליקט'

קבוצת גבים

קבוצת גבים פועלת במטרה לפתח ולהנחיל את הגישור ככלי וכדרך חיים בחברה הישראלית. המרכז מהווה תשתית מקצועית ייחודית בתחום הגישור בהיבטים חינוכיים, קהילתיים וארגוניים, ומתמחה בהכשרות שונות למגשרים, בהפעלת תוכניות להטמעת תרבות גישורית במוסדות חינוך ובארגונים שונים. בין לקוחות המרכז: מעל 400 בתי ספר ברחבי הארץ, אוניברסיטאות, משרדי ממשלה שונים, משטרת ישראל, רשויות מקומיות רבות, בתי חולים, ישובים רבים, תנובה, פרטנר, אמדוקס, אינטל, בנק ישראל ועוד. צוות קבוצת גבים כולל את טובי המגשרים והמנחים מתחומי עיסוק מגוונים, כולל משפטנים, אנשי חינוך, פסיכולוגים, עובדים סוציאליים ומומחים בתחומי הניהול והייעוץ.

פרטי התקשרות: office@gevim.co.il, edu@gevim.co.il, 09-9577980
אתר: www.gevim.co.il בפייסבוק: קבוצת גבים - גישור ושיתופי פעולה

מטרות:

1. הבנת התפיסה האישית והתרבותית לגבי קונפליקט (כתופעה שלילית).
2. הבנת תפיסה חלופית לקונפליקט (כהזדמנות).
3. הכרת הצדדים השונים לקונפליקט.

רקע כללי:

- פעילות זו מסייעת לתלמידים לחשוף את תפיסתם שלהם לגבי קונפליקט, ולהבין את התפיסה התרבותית לקונפליקט. על פי רוב הקונפליקט נתפס כמצב רע, מאיים או לא רצוי, ולא כהזדמנות בריאה וחיובית לצמיחה. מודעות עצמית באשר לדעה קדומה ולסטריאוטיפים הקיימים לגבי קונפליקט מהווה צעד ראשון לקראת הבנה ושינוי.
- קונפליקט הינו חלק טבעי, חשוב ובלתי נמנע בחברה ובחינו. המסר העיקרי של פעילות זו: קונפליקט איננו רק שלילי. קונפליקטים הם חלק מהיום-יום שלנו- וניתן להתפתח באמצעותם כאשר משתמשים במיומנויות המתאימות ובאופן יצירתי. דרך הקונפליקט ניתן להבין כי אין בחיים תשובה אחת "נכונה" לבעיה. יש התייחסויות שונות ודרכים שונות לפתרון.
- המערך מתאים לגילאים: אי-וי
- ניתן ואף מומלץ לפזר פעילויות אלו על פני שני שיעורים.

שם הפעילות	1. פתיחת קשר
זמן	15 דקות
תיאור הפעילות	<ol style="list-style-type: none"> 1. המנחה מזמין מספר ילדים (6-10) לעמוד במרכז במעגל ולהחזיק ידיים וכן, שני ילדים שיעמדו בצד ולא יצפו בנעשה. 2. התלמידים שלא משתתפים מתבקשים לצפות ולדווח מאוחר יותר מה ראו. 3. יש לבקש מהילדים שבמרכז המעגל ליצור קשר מסובך מבלי לעזוב ידיים, זאת על ידי מעבר של ילדים מעל או מתחת ידיים אחרות וכן בסיבוב במקום או סביב מישהו (יש להיזהר שלא מכאיבים או מעקמים ידיים של אף אחד). 4. כשמגיעים לקשר מסובך דיו, מבקשים מאלו שבצד לנסות ולפתוח את הקשר כך שהמעגל יחזור למצבו הקודם.

5. לאחר מכן חוזרים למקומות הישיבה. ניתן לבצע במספר סבבים. אפשרות לבחירת ילדים – כל אלו ששמו מתחיל באות א' ובי' וגי' עד לקבלת מספר הילדים הרצוי ואז בסבב הבא להמשיך באותיות הבאות (מונע קונפליקטים סביב מי ישתתף).	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ איך הרגיש מי שהיה בקשר? ▪ כיצד זה דומה לקשר בין חברים? ▪ מה קורה לקשר שמסתבך? ▪ מה היה התפקיד של העוזרים, כיצד עזרו? 	נקודות לדיון

שם הפעילות	2. שמש אסוציאציות והגדרה לקונפליקט או ביטוי לקונפליקט
זמן	15 דקות
מטרת הפעילות	להציג את האופן השלילי בו רוב האנשים תופסים את הסכסוך, לעומת האופן בו השפה הגישורית מתייחסת לסכסוך.
תיאור הפעילות	<ol style="list-style-type: none"> 1. המנחה כותב את המילים קונפליקט/ סכסוך/ ריב על הלוח ומקיף אותם בעיגול. יש צורך להסביר את המילה קונפליקט = התנגשות בין הרצון שלי לרצון של האחר – בלועזית. 2. המנחה מבקש מהתלמידים לומר באופן חופשי כל אסוציאציה שעולה ממילה זו. יש לרשום את הדברים באופן מפורז, ללא סדר או הכוונה (אפשר למתוח קווים בצורת שמש) ולעודד את התלמידים לומר כל שעולה בדעתם, גם אם אינו קשור ישירות. 3. לאחר שהלוח מלא, קיים דיון על האסוציאציות (ללא שפיטה או שלילה שלהן, אלא כלמידה).
נקודות לדיון	<ul style="list-style-type: none"> ▪ מה משותף למרבית הדברים שכתובים על הלוח? ▪ האם על הלוח יש יותר דברים חיוביים או שליליים? למה? מהם הדברים החיוביים שבסכסוך? ▪ המנחה יעלה את הנקודות הבאות: <ul style="list-style-type: none"> - הקונפליקט הוא חלק מחיי היומיום שלנו. - סכסוכים מתקיימים ברמות שונות: אישית, בינאישית, קבוצתית, תרבותית, לאומית וכד'. - אנו יכולים לבחור איך להתייחס לכל סכסוך- כסכנה או כהזדמנות. ▪ הקונפליקט יכול לחזק את החברות והיחסים, למישהו יש דוגמא לריב שהיו לו השלכות חיוביות? ▪ מישהו יודע מה זה מחלוקת? מחלוקת בונה? <p>"מחלוקת בונה"- מריבה או אי הסכמה שאנחנו צומחים ממנה, משתפרים בזכותה, מחזקים את החברות ביננו וכו'. לפעמים זה קורה לאחר חווית ריב קשה, אך ישנם כלים שאנו יכולים להשתמש בהם על מנת להקל על המחלוקת (לציין כאן שתכף נזכיר את אחת הדרכים לעשות זאת, למשל ע"י הליך שנקרא גישור ועליו נדבר בסוף השיעור)</p>

פעילות חלופית:

שם הפעילות	3. ביטוי לקונפליקט
זמן	15 דקות
מטרת הפעילות	להעלות דוגמאות שונות לסכסוכים מחיי היום יום של התלמידים. לנסות להציג את האופן בו הם תופסים את המושג קונפליקט.
תיאור הפעילות	<ol style="list-style-type: none"> 1. הנחה את התלמידים לבטא סכסוך באופן שהם בוחרים: ציור, קומיקס, סיסמא, שיר, סיפור, הצגה וכו'. 2. התלמידים יציגו את תוצריהם.

3. אסוף את התוצרים מהתלמידים ובקש מרכזת הגישור בביה"ס להקצות לך לוח לשם יצירת תערוכת ציורים בנושא "תמונת הקונפליקט שלי".	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ מהן נקודות הדמיון בין התוצרים? ▪ מהן נקודות השוני בין התוצרים? 	נקודות לדיון

4. יצירת הגדרה לקונפליקט והסבר על גישור	שם הפעילות
<p>אמור לתלמידים שברצונך לשתף אותם בהגדרה מילונית לקונפליקט.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ קונפליקט = [מלטינית : conflictus - התנגשות, מריבה] ▪ מאבק, סכסוך, ניגוד, התנגשות עניינים בין אנשים או בין מדינות ▪ התנגשות בין שני צדדים בעלי מגמות, מטרות או ערכים שאינם מתיישבים אלו עם אלו, או בין בעלי תביעות למעמד, לתפקיד, לנכסים או למשאבים שאין אפשרות לספקם לכל הצדדים בעת ובעונה אחת. 	תיאור הפעילות
<p>הקונפליקט יכול לחזק את החברות והיחסים, למישהו יש דוגמא שהוא רב עם חבר, אח מורה ובסוף הגיע להסכמה?</p> <p>אחת הדרכים להתמודד עם מריבה היא גישור.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ מישהו יודע מזה גישור? <p>גישור זו דרך לפתור סכסוכים בעזרת מגשר. כל אחד מספר את הצד שלו, אומר מה הוא מרגיש ומה חשוב לו, וביחד הצדדים חושבים על פתרון בו שניהם מרוויחים. בגישור אנחנו מאמינים שקונפליקטים מזמנים לנו הזדמנות: להכיר את עצמי יותר טוב, להכיר את האחר וצרכיו, לחזק את הקשר, להתחזק בעקבות ההתמודדות עם הבעיה להשתפר ולצמוח.</p> <p>למשל: דנה ודן היו חברים טובים. דנה, המצחיקנית של הכיתה הייתה לועגת לדן וצוחקת עליו מול כל הכיתה. דנה הייתה בטוחה שלדן זה לא מפריע, אך דן היה נפגע.</p> <p>הם החליטו ללכת לגישור, ולמדו משהו חדש על עצמם וגם אחד על השני. שאלו את התלמידים: מה לדעתכם דנה ודן יכלו ללמוד?</p> <p>ניתן לקבל תשובות שונות, למשל: דנה למדה על עצמה שלמרות שהיא אוהבת להצחיק וטובה בזה, זה עלול לפגוע לפעמים. דן, שחשב ששום דבר לא יכול לפגוע בו גילה שיש מלים שפוגעות בו. בזכות הריב הייתה להם הזדמנות ללמוד משהו חדש ואחר כך החברות ביניהם הייתה הרבה יותר קרובה וטובה.</p> <p style="text-align: center;">הקרנת הסרטון Bridge מ-youtube (סרטון אנימציה)</p> <p style="text-align: center;">https://www.youtube.com/watch?v=X_AfRk9F9w</p> <p>כדוגמא לאופן בו שני הצדדים יכולים להרוויח משהו מהקונפליקט.</p>	נקודות לדיון

<ul style="list-style-type: none"> ▪ עסקנו היום בביטוי של קונפליקטים מחיי היום יום שלנו. ▪ ראינו שוב שיש מגוון רחב של קונפליקטים, כמעט בכל תחומי החיים שלנו. ▪ הקונפליקט הוא חלק בילתי נפרד מחיי היום יום שלנו. ▪ למדנו כי בכל סכסוך/ ריב קיימת גם הזדמנות, ואם נבין זאת נוכל להרוויח ולצמוח ממנו ולשמור על היחסים שלנו. ▪ למדנו שגישור הוא דרך להתמודד על קונפליקטים. 	סיכום
---	--------------